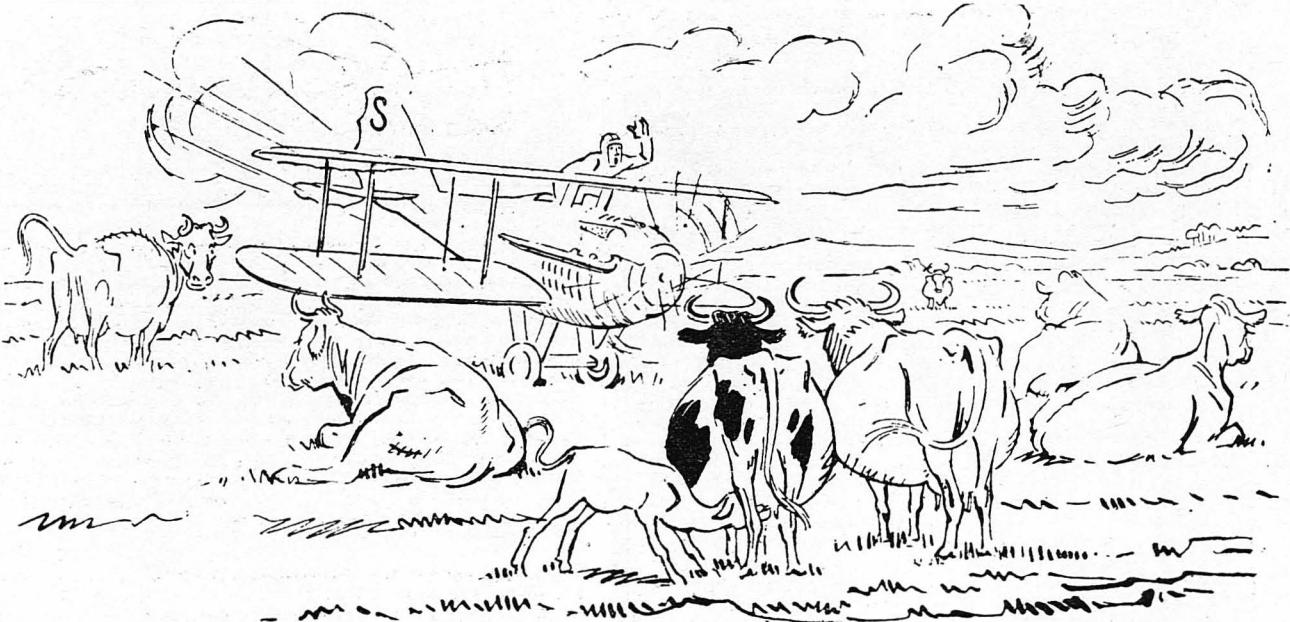

ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΣΗΜΝΑΙΓΑΛΛΙΚΗ ΑΓΓΟΤΕΧΝΙΑ

[To François COPPÉE]

Η ΣΥΓΝΩΜΗ

Tοννός Ρουπέκ δλοι οι συνάδελφοι των τὸν ἐπιωναν γινή χήνο. Και μάλιστα φινταζόντουσιν δὲν είχε περάσει και πολὺ; καιγός αφ' δου χήνεψε, ἀφοῦ τὸ μικρό του ἀγοράκι -ένα πινδίζι καθηρό και πιλοντυπένο πάντοτε, σα νὰ είχε μιτέρα νὰ τὸ φυσιτή—τείνει μόλις ἔξη χρονών. Ποτέσσο διώκωσε ούτε δὲ πατέρις, ούτε και τὸ παιδί φορούσαν πένθος στο μακένη ἢ στὸ καυσέτο.

Καθε πρωτὸς ὁ Τόννος, ποὺ δύσλευε ὥς στοιχειοθέτης σ' ἕνα τυπογραφεῖο τῆς Διττικῆς Συνοικίας, ἐφευγε στὸ τὴν κάμηλη του μαζὶ μὲ τὸ μικρό του 'Ανδρέα. Επειδὴ ὅ μικρος νύσταζε ἀπόια αὐτὴν τὴν ωρα, δὲ πατέρις του τὸν ἔπιανε στοὺς ὡραίους του κ' ἐπήγιανε και τὸν ἄφρινα στὸ σχολεῖο τῆς γειτονιᾶς; κι αὐτὸς τραβούσθε κιτόπι για τὴ δουλεύην του. 'Οταν τὸ βράδυ γλυκεῖς ταλι κάτ' τὴ δουλεύη, περνούσθε ἀτ' τὸ σχολεῖο, τὸν ἔπεινε ἀτὸ τὸ χέρι, πήγαιναν μαζὶ στὸ κιστάπι και στὸ μανάρι, ἔψωνταις δὲ τὶ χρειάζονται για τὸ φαιτούς και κλεενόντουσαν στεις ὥς, τὴν ἀλλή μέρα.

Οι γειτόνισσες συνταθούσαν τὸ δυστυχισμένο αὐτὸν πατέρα, ποὺ μόλις είχε πατήσει τὰ σιρόντα κι ἔτεινε αριστούς ἀπό μαντριά, μὲ τὴ μελιγχολική του φυσιογνωμία, τὸ χλωρό του πρόσωπο, τὴ μαύρη του γενεία, τὸ γλυκὺ του μάτια, κι ἔλεγαν πλού τον:

— Αὐτὸς, δὲ ἀνθρώπος; Θάτερε νῦ ξανταπαντρευτῆ... Μὲ τὸ χρονισματα ποὺ ἔχει, νὰ μη πίνει κι μη ἔσχυχαψε, εὔκολο νὰ εὐχριστεῖ μαζὶ καὶ γυναικούλα νὰ φροντίζει γι' αὐτὸν και τὸ παιδίαν του.

Πολλὲς μάλιστα γειτονοτούλες ἦθελαν νὰ σχετισθοῦν γι' αὐτὸν μαζὶ του, πράγμα δὲ και τόσο δύσκολο, γιατὶ στὰ λιτά σπιτιά, οἱ ἔνοικοι συζύγοι μαζὶ, μ' ἀνούσια, τὶς πόρτες τους. Μὰ δὲ Τόννος έτειν πολὺ ἐπιφύλακτικός; Ή εὐγενής, του ψυχωτής τὶς ἔκανε νὰ μη τολμούν νὰ προχωρήσουν.

Κάθε Κυριακή πατέρας και γιδές, καθαροί, καθηροί πήγαιναν πεντάτο. Τον, ἔβλεπαν στὶ διάφραγμα μουσεῖα, στὸ Βοτανικὸ κῆπο, τον, ἔβλεπαν ἀπόια μέγινη ώρα πρὸ τοῦ φωγητοῦ στὸ καφενεῖο ἵτης γειτονιᾶς, δον δὲ Τόννον ἔπειτα στὸν ἔνεο του τὴ μοή σπατάλη τῆς ἔρδοιάδος; και ἔπιεν ἥδωνται ἔνα ἀψέντι, μὲ μακούνες γουλιές, ἔνω δὲ 'Αντεύες καθισμένος, κοντά του ἔχωγε τὸ γλυκό του κ' ἔβλεπε τὶς εἰσόντωραν ἴενες Κυριακικές ἐφημερίδες.

— Οχι, κυριάδες μου, ἔλεγε σις γειτόνισσας; Η πορτερίσουσα τοῦ σπιτιοῦ του, δὲ μιάριτα Τόννον δὲν ξανταπαντρεύεται και νὰ τὸ ξέρετε. Τὴν περασμένη Κυριακὴ συναντηθῆκαμε δὲν ξανταπαντρεύεται τοῦ Νεκροταφείου. Νὰ τὸν βλέπατε ἔκει πέρα, χριστιανές μου, θὰ ωύτε τὴ καρδιά σις. Κρατούσθε τὸ παιδίαν του ἀτ', τὸ χέρι και πήγιανε σιγή-σιγή, περβλυτοῦ, μὲ δάκρυα στὰ ματιά. Φανεταί πώς θὰ τὴν ἀμπούσε πολὺ τὴ γυναικί του και γι' αὐτὸν είνε ἀπωρόρόθετος.

— Αλλοίμονο, ναί. Ο Τόννος είχε ἀγαπήσει πολὺ τὴ γυναικί του και είταν ἀπωρόρόθετος πού τὴν ἔχασε. Μὲ τὴ διαφορὰ δὲν δέν τοῦ είχε πεθάνει.

Ἐργατικός, εύσυνεδητός, ἀλλά δχι και τόσο ικανός

στὴ δουλειά του, είχε κατορθώση πολὺ ἀργά νὰ βγάζει τὸ φωμὶ του. Γι' αὐτὸ και σκέφτηκε νὰ παντερεψτῇ μονάχη διαν πέρασε τὰ τριάντα. Τοῦ χρειαζόταν διμος; ἔνα κορίτσι φρόνιμο πού νὰ είχε γνωρίσει, σαν κι' αὐτὸν, την κακομοιόρια. 'Αλλά ὁ έρως δὲν δίνει καμιαμά προσοχὴ σ' ἔκεινο πού χρειάζεται, κι' δὲν Τόννον ἔρωτέφηγε τρελαί μιὰ νοστιμούλα ἀνδροφόλιδα, μὲ παντερέποταν για τὸ παντερό πολὺ πολὺ έλαφρό μιαλη και δὲν ἔστεπταν ἀλλο ἀπὸ τὸν καλλωπισμὸ της. Ο Τόννον πού είχε οίκον ισημερινού λεπτουδάκια, της ἀγόρασε μιὰ ντουλάπα μὲ καθρέπτη μερικά λεπτουδάκια, της μέρανταν ἀτ' τὸ πωλῶς τὸ βρόδον και σὲ λέγο παντρερέπτηκαν.

Πόσο ἀγαπιώντουσαν! Κατοικούσαν σὲ δυν δωμάτια ἐνὸς πέμπτου πιττού μιτος, και ἔβλεπαν ἀπὸ κεφάληρο τὸ Παρίσιο. Κάθε βραδὺν σχολάζοντας δὲ Τόννον ἀτ' τὸ τυπογραφεῖο του, πήγαινε και πειμανε σε μιὰ γέφυρα τὴν γυναικούλα του πού γύριζε κι' αὐτὴ ἀπὸ τὸ ἀνθυπωλεῖο ποὺ δούλευε. Και πασιμένοι ἀπὸ τὰ χέρια σαν παδάκιαν τραβούσαν γιὰ τὸ σπέτι τους.

Ἐπειτα τοὺς ἔδωσε δὲ Θεδὲς ἔνα παιδάκι, πού σ' ἔνα χρόνο τοὺς τὸ πήρε πίσω. Τὸ ἀλλο διώκα χρόνο παρηγορήθηκαν μὲ τὴ γέννηση τοῦ δευτέρου παιδιού τους, τού ἔνδρον.

Ἐστενοχωρῶντο διως σικνομικῶς και γι' αὐτὸ διταν τὸ παιδί ἔπαιψε νὰ βυζαληνη τὸ σβραλιν στὸ Βρεφοροκειο, ἔπειδη αὐτοὶ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ συντηρήσουν. 'Η μιτέψα διμος δὲν είχε πάρει νὰ καλλοπετεῖται και νὰ διασκεδάζῃ τὴν πλήκη της μοναξιᾶς; της μὲ ασκόπους, ἀλλά και ἐπικινδύνους περιπτάτους. Φαντάζεσθε λοιπὸν αὐτὸν τὸν δυντυχισμένο πατέρα, που είλε γηράσαν πρὶν τον καιρού του, νὰ τὸ τρόπον οἱ φροντίδες τῆς ζωῆς κ' ἡ δουλεύη του, κι' ἀπ' τὴν ἀλλή μεριαν τὸ τρελλὸ δέκεινο γυναικείο κεφαλιάκι τῶν εἰκοσιτριῶν χρόνων δομάσαν τὸ μονάρι και φάρεσον, νὰ ἐπιδεικνύεται παντον.

Ἐννι βράδυ, καθὼς δὲ Τόννον γύνισε σπέτι του μὲ τὸν 'Ανδρέα ποὺ τὸν είχε πάρει γιὰ λίγες ἀπὸ τὸ Βρεφοροκειο, εἰδε νὰ λετη τὴ γυναικί του και βοήκη ἀπάντω στὸ τζάκι ἔνα γράμμα. Μόλις τὸ ἀνοίκετε ἀπὸ μέσον ὁ δραρφάδωνας αὐτὴν ἀποχαιρετοῦσαν αὐτὸν και τὸ παιδί του και τοὺς ζητοῦσε συγγνώμην ποὺ ἔφευγε. Ο Τόννον αἰσθάνθηρε περισσοτερετη λίτη παρά θυμό. 'Εγκλαιψε πολὺ κι' διταν δὲν Ανδρέας; τὸν ἔρωτούσαν στού είλε νὰ μαμά; πότε θὰ ξανθῆσῃ; αὐτὸς; τὸν ἔρωτούσαν μὲ πάθος; και τοῦ ἀπαντοῦσε: «Δέν ξέρω, παιδί μου».

Τὴ γυναικί του, είχε φύγει κατά τὰς ἀρχὰς Ματίου. Ο Τόννον για νὰ πληρώσῃ τὴν τομπινία τον Ιουλίου ἐπούλησα διλαδό. Στὴν διδόνη διταν τὴν τρώα μὲ τὸ παιδί του τόσο ἀξιοπεπτώ και τὸν ἔπαιραν γιὰ χήνο.

Κατά τὰ τέλη Σεπτεμβρίου δὲ Τόννον ἐλαβε ἔνα γράμμα ἀπὸ τὴ γυναικί του, ἔνα γράμμα μὲ τέσσερες σελίδες γεμάτες πόνο κι' ἀπελπισία. Τὰ γράμματά του είχαν μοναδωθῆ ἀπὸ τὰ ἄφονα δάκρυνά της. Ο φίλος της, κα-

